

Civiele Procespraktijk

Nr. 32 – juni 2015

De volgende onderwerpen worden behandeld:

- [Ambtshalve akte niet-dienen in pilotreglement is onredelijke sanctie](#)
- [Processtukken mogen worden ingediend per fax](#)
- [Beherend vennoten cv en vennoten vof aansprakelijk voor oude schulden](#)
- [Schikking dochter bevrijdt moeder niet van aansprakelijkheid krachtens 2:403-verklaring](#)
- [Achterstelling lening werkt niet door in verhaal op moeder krachtens 2:403-verklaring](#)
- [Girale betaling is pas voltooid wanneer de schuldeiser is gecrediteerd](#)

Ambtshalve akte niet-dienen in pilotreglement is onredelijke sanctie (HR 17 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:1075 en 1064)

- De eerstgenoemde zaak (nummer 1075) was aanhangig bij het hof Amsterdam en de tweede zaak (nummer 1064) bij het hof Den Bosch. Bij beide hoven geldt per 1 januari 2013 een eigen Pilotreglement. Dat wijkt in twee opzichten aanzienlijk af van het landelijk procesreglement. (a) Voor het indienen van memories wordt geen (Amsterdam) of slechts één (Den Bosch) nadere termijn verleend. (b) Bij overschrijding van deze termijn wordt zonder peremptoirstelling of waarschuwing akte niet-dienen verleend.
- In beide zaken is niet binnen de genoemde termijn van grieven gediend. Beide hoven verlenen aanstonds akte niet dienen en verklaren appellanten niet-ontvankelijk.
- De Hoge Raad vernietigt beide beslissingen, De Hoge Raad stelt voorop dat hoven op grond van art. 133 Rv bevoegd zijn tot het vaststellen van een procesreglement en dat de advocaat wordt geacht op de hoogte te zijn van de geldende termijnen. Daar staat echter tegenover dat hier de toegang tot de (appel-)rechter in het geding is. De sanctie moet daarom proportioneel zijn. Een goede procesorde brengt dan mee dat er een belangenafweging dient te worden gemaakt. Deze belangenafweging dient er onder de hiervoor genoemde (afwijkende) omstandigheden (a) en (b) *zonder meer* toe te leiden dat een korte termijn van veertien dagen wordt verleend om het verzuim te herstellen.

Processtukken mogen worden ingediend per fax (HR 17 april 2015 ECLI:NL:HR:2015:1078)

- De advocaat van een appellant zendt zijn memorie van grieven op de laatste dag van de termijn vóór 10:00 uur per fax aan het hof en stuurt het processtuk per post na. Het hof Den Bosch oordeelt dat per fax ingediende stukken op grond van art. 2.1 van het procesreglement niet in behandeling worden genomen en dat het stuk dus te laat is.
- De Hoge Raad acht de regeling in het procesreglement over per fax ingediende stukken

onverbindend. Artikel 33 lid 1 Rv bepaalt dat processtukken elektronisch kunnen worden ingediend indien 'van deze mogelijkheid voor het betreffende gerecht blijkt uit een voor dat gerecht vastgesteld procesreglement.' Vóór invoering van deze bepaling in 2008 was het echter al mogelijk om processtukken per fax in te dienen (art. 33 (oud) Rv en HR 27 november 1992. *NJ* 1993/569). Blijkens de wetsgeschiedenis wilde de wetgever deze regel niet veranderen, maar de mogelijkheden van elektronisch verkeer juist verruimen. De memorie was tijdig per fax ingediend en het arrest van het god wordt dus vernietigd.

Beherend vennoten cv en vennoten vof aansprakelijk voor oude schulden (HR 13 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:588)

- De commanditaire vennootschap Carlande richt zich op het detacheren van chauffeurs. Per 17 augustus 2010 is één nieuwe beherend vennoot toegetreden. Carlande is aangemeld bij het bedrijfstakpensioenfonds. Carlande wordt in januari 2011 opgeheven. In februari 2011 heeft het pensioenfonds Carlande met terugwerkende kracht aanslagen opgelegd voor de pensioenpremie over de periode februari 2010 tot en met januari 2011.
- Het pensioenfonds betreft de beherend vennoot in rechte en vordert betaling van de aanslagen. De kantonrechter en het hof wijzen de vordering toe. Het hof overweegt daartoe dat de beherend vennoot aansprakelijk is omdat de aanslagen pas zijn opgelegd nadat hij is toegetreden. De vennoot komt in cassatie tegen deze overweging op.
- De Hoge Raad acht de klacht op zich gegrond. De vorderingen van het pensioenfonds ontstonden namelijk van rechtswege in de periode dat Carlande voldeed aan de voorwaarden voor verplichte deelname aan het bedrijfstakpensioenfonds. De vorderingen zijn dus gedeeltelijk ontstaan voordat de beherend vennoot toetrad. Desondanks verwerpt de Hoge Raad het cassatieberoep. Op grond van art. 18 WvK is iedere vennoot van een vennootschap onder firma hoofdelijk aansprakelijk voor de schulden van de vennootschap. Deze regel is ook van toepassing voor de beherend vennoot van een commanditaire vennootschap (art. 19 lid 2 WvK). Deze hoofdelijke verbondenheid is niet beperkt tot verbintenissen die na het toetreden van de vennoot zijn ontstaan. Dit betekent dat de beherend vennoot van Carlande ook aansprakelijk is voor de schulden aan het pensioenfonds die reeds voor zijn toetreding waren ontstaan.
- Het is voor een aanstaand (beherend) vennoot raadzaam te bedingen dat hij tevoren inzage krijgt in de schuldenpositie van de vennootschap, te verlangen dat hiervoor garanties worden gegeven en afspraken te maken over een onderlinge draagplicht.
- Deze uitspraak is *niet* van toepassing op een *maatschap*. Voor schulden van de maatschap zijn maten niet hoofdelijk, maar voor gelijke delen, aansprakelijk. (Zie daarover: HR 15 maart 2013 ECLI:NL:HR:BY7840).

Schikking dochter bevrijdt moeder niet van haar aansprakelijkheid krachtens 2:403-verklaring (HR 3 april 2015 ECLI:NL:HR:2015:837)

- Bia Beheer is de moedermaatschappij van Mastertools. Zij publiceren één (geconsolideerde) jaarrekening. Bia Beheer heeft zich daartoe op de voet van art. 2:403 lid 1 sub f BW hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de schulden van Mastertools.
- In 2006 heeft Mastertools een ondeugdelijke mal geleverd. De koper entameert een procedure tegen Mastertools en Bia Beheer. Gedurende de eerste aanleg failleren zowel Mastertools als Bia Beheer. De rechtbank wijst de vordering van de koper af en wijst een reconventionele vordering tot betaling van openstaande facturen toe.

- Tijdens het hoger beroep treft de koper een schikking met de curator van de Mastertools. De koper zet de procedure tegen Bia Beheer voort. Bia Beheer voert onder meer als verweer dat de 2:403-verklaring niet verder gaat dan een aansprakelijkheid voor verplichtingen van Mastertools voor zover deze nog daadwerkelijk bestaan.
- Dat verweer gaat naar het oordeel van hof en Hoge Raad niet op. Op grond van de 2:403-verklaring is Bia Beheer hoofdelijk aansprakelijk voor de uit rechtshandelingen van Mastertools voortvloeiende schulden. De hoofdelijke aansprakelijkheid kan niet op één lijn worden gesteld met een borgtocht. Op Bia Beheer rust aldus een zelfstandige verbintenis jegens de koper waarvan de koper zelfstandig nakoming kan vorderen (art. 6:7 BW). Dit betekent dat de schikking slechts tot gevolg heeft dat de vordering van de koper op Bia Beheer is verminderd met het ingevolge de schikking betaalde bedrag.

Achterstelling lening werkt niet door in verhaal op moeder krachtens 2:403-verklaring (HR 20 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:661)

- SNS Reaal heeft zich op de voet van art. 2:403 BW hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor schulden van dochter SNS Bank. Schuldeisers hadden aan SNS Bank *achtergestelde* leningen verstrekt (art. 3:277 lid 2 BW). De Staat heeft bij de nationalisatie van SNS in 2013 rechthebbenden ten aanzien van effecten en vermogensbestanddelen onteigend. Bij de procedure over schadeloosstelling rijst de vraag of de schuldeisers in hun verhouding tot SNS Reaal ook slechts een achtergestelde vordering hebben.
- Volgens de Hoge Raad is de achterstelling uitsluitend overeengekomen tussen SNS Bank en haar crediteuren. De achterstelling is geen eigenschap van de verbintenis zelf. De achterstelling heeft daarom géén invloed op het verhaal van die schuldeisers op het vermogen van moeder SNS Reaal. Er zal op basis van een objectieve uitleg van de 2:403-verklaring dienen te worden onderzocht of moederbedrijf SNS Reaal het verhaal van de achtergestelde schuldeisers op haar eigen vermogen heeft beperkt.

Girale betaling is pas voltooid wanneer de schuldeiser is gecrediteerd (HR 20 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:689)

- Maatmetaal wordt op 8 februari 2011 failliet verklaard. Op de dag voor het faillissement had zij via internetbankieren een opdracht tot betaling gegeven. Deze betaling wordt op de dag van de faillietverklaring bijgeschreven op de rekening van de schuldeiser. In deze zaak gaat het om de vraag of de curator deze betaling mag terugvorderen.
- De Hoge Raad beantwoordt die vraag bevestigend. Op grond van artikel 23 Fw is de schuldenaar vanaf de dag van faillietverklaring niet bevoegd over zijn vermogen te beschikken. Bij een girale overmaking geschiedt de betaling op het tijdstip dat de rekening van de schuldeiser wordt gecrediteerd (art. 6:114 lid 2 BW). De curator kan dus steeds het betaalde terugvorderen waarmee de rekening van de schuldeiser na het intreden van het faillissement is gecrediteerd. De Hoge Raad komt in zoverre terug van het (andersluidende) arrest HR 31 maart 1989 (*Vis q.q./NMB*), NJ 1990/1.

van Ekelmans & Meijer Advocaten en voor andere geïnteresseerden, en verschijnt vier keer per jaar. Een ieder die zich wil abonneren op deze – gratis – nieuwsbrief, kan zich aanmelden op het adres cassatie@ekelmansenmeijer.nl. Ook afmeldingen kunnen aan dit adres worden gericht.

Vindplaatsen

- (1) [HR 17 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:1075](#), *RvdW 2015/565*.
[HR 17 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:1064](#), *RvdW 2015/559*.
- (2) [HR 17 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:1078](#), *NJ 2015/209*.
- (3) [HR 13 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:588](#), *RvdW 2015/410*
- (4) [HR 3 april 2015, ECLI:NL:HR:2015:837](#), *RvdW 2015/477*.
- (5) [HR 20 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:661](#), *RvdW 2015/431*.
- (6) [HR 20 maart 2015, ECLI:NL:HR:2015:689](#), *RvdW 2015/432*